

Βρυξέλλες, 16 Νοεμβρίου 2015
(OR. en)

13989/15

COMPET 507
MI 711
IND 183

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	<i>Προετοιμασία του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας της 30ής Νοεμβρίου - 1ης Δεκεμβρίου 2015</i> Εξέταση της ανταγωνιστικότητας: Οικονομικές εξελίξεις και ενσωμάτωση της διάστασης της ανταγωνιστικότητας σε όλους τους τομείς πολιτικής - Παρουσίαση από την Επιτροπή - Παρουσίαση της έκθεσης της Προεδρίας σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης της ανταγωνιστικότητας - Ανταλλαγή απόψεων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τον Μάρτιο του 2014, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δήλωσε ότι η ΕΕ χρειάζεται ισχυρή και ανταγωνιστική βιομηχανική βάση ως βασικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας, σε ό,τι αφορά τόσο την παραγωγή όσο και τις επενδύσεις.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τόνισε την ανάγκη να ληφθεί υπόψη η παράμετρος της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας σε όλους τους τομείς πολιτικής της ΕΕ ή, με άλλα λόγια, την ανάγκη **ενσωμάτωσης της διάστασης της ανταγωνιστικότητας**.¹

¹ Έγγρ. EUCO 7/1/14 της 21ης Μαρτίου 2014

Στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ανταποκρίθηκε η τριάδα των Προεδριών της Ιταλίας, της Λετονίας και του Λουξεμβούργου (δεύτερο εξάμηνο 2014 — τέλος 2015), οι οποίες ενέταξαν το θέμα αυτό στις κορυφαίες προτεραιότητες του κοινού τους προγράμματος εργασίας².

Με βάση τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της ιταλικής και λετονικής Προεδρίας, η λουξεμβουργιανή προεδρία αξιοποίησε τους τελευταίους έξι μήνες για την εφαρμογή στην πράξη ορισμένων καινοτομιών, ώστε να διευκολυνθεί περαιτέρω η πρακτική υλοποίηση σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης της ανταγωνιστικότητας στη σύνθεση «Ανταγωνιστικότητα» του Συμβουλίου (εφεξής το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας).

Η λουξεμβουργιανή Προεδρία εστίασε τις προσπάθειές της ειδικότερα στους ακόλουθους δύο άξονες εργασιών:

- Την εισαγωγή **νέων μεθόδων εργασίας**, με σκοπό να διευκολυνθεί η υλοποίηση σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης της ανταγωνιστικότητας παράλληλα με τη βελτίωση της λειτουργίας του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας, όπως η δρομολόγηση της «εξέτασης της ανταγωνιστικότητας», η δημιουργία «καταλόγου ενσωμάτωσης της Προεδρίας» που καλύπτει τις σημαντικότερες τρέχουσες και μελλοντικές προτάσεις οι οποίες μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα, καθώς και η διοργάνωση κοινών συνεδριάσεων ομάδων που καλύπτουν διάφορους τομείς εμπειρογνωμοσύνης, ώστε να ενθαρρυνθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της ανταγωνιστικότητας.
- Η σε βάθος ανάλυση σειράς **ουσιωδών ζητημάτων που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ** — όπως η βελτίωση του επενδυτικού κλίματος στην ΕΕ, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ενεργοβόρων βιομηχανιών, η βελτίωση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς και της συνολικής ποιότητας του κανονιστικού πλαισίου, και η καλύτερη συνεκτίμηση των αναγκών των ΜΜΕ³ - προκειμένου να εντοπιστούν τα πιθανά σημεία συμφόρησης και οι προτεραιότητες για την ανάληψη δράσης.

Η Προεδρία προσέγγισε το ζήτημα αυτό για τις εργασίες της από τη σκοπιά **του εντοπισμού ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας**, εστιάζοντας σε δράσεις σε επίπεδο ΕΕ που μπορούν να αποφέρουν απτά οφέλη για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ.

² Έγγρ. 11258/14

³ Λεπτομερής επισκόπηση θεμάτων παρέχεται στο κύριο σώμα της έκθεσης.

Με βάση τις εργασίες που εκτελέστηκαν στο πλαίσιο αυτό, ο στόχος της έκθεσης στο παράρτημα είναι να προβεί σε απολογισμό της επιτευχθείσας προόδου και σε επισκόπηση των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της λουξεμβουργιανής Προεδρίας.

Επίσης, διατυπώνει συστάσεις σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να βελτιωθεί περαιτέρω στο μέλλον η ενσωμάτωση της διάστασης της ανταγωνιστικότητας, οι οποίες μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Θα πρέπει να δοθεί υψηλή προτεραιότητα στην περαιτέρω προώθηση μίας **ολοκληρωμένης προσέγγισης για την ανταγωνιστικότητα** στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και μεταξύ των συνθέσεων του Συμβουλίου.
- Το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να αξιοποιήσει και να αναπτύξει περαιτέρω τον **κατάλογο ενσωμάτωσης της Προεδρίας** και την **εξέταση της ανταγωνιστικότητας**, ως εργαλεία παρακολούθησης για την ενσωμάτωση της διάστασης της ανταγωνιστικότητας και για τη βελτίωση της λειτουργίας του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας. Τα εν λόγω εργαλεία αναμένεται να βοηθήσουν το Συμβούλιο να εκπληρώσει την εντολή του και να ανταποκρίνεται εγκαίρως σε σημαντικά θέματα σχετικά με την πραγματική οικονομία.
- Η **ενσωμάτωση** της διάστασης της ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να **υλοποιηθεί επίσης σε εθνικό επίπεδο** μέσω κατάλληλων προσπαθειών συντονισμού. Ο κατάλογος ενσωμάτωσης μπορεί να είναι χρήσιμος εν προκειμένω.
- Θα πρέπει να ενισχυθεί η διακυβέρνηση ως προς τις μεγάλες πολιτικές διαδικασίες που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα, όπως η **ενιαία ψηφιακή αγορά** και η **στρατηγική για την ενιαία αγορά**, ενώ το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να ασκήσει ενεργά τον ρόλο του.
- Η Επιτροπή θα πρέπει να παράσχει πιο λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με το **χρονοδιάγραμμα και το περιεχόμενο των συγκεκριμένων ενεργειών που προγραμματίζει η Επιτροπή** για να εμβαθύνει την ενσωμάτωση της διάστασης της ανταγωνιστικότητας, τόσο όσον αφορά τα οριζόντια μέτρα όσο και αυτά που επικεντρώνονται σε συγκεκριμένο τομέα.
- Η **ομάδα υψηλού επιπέδου για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη** θα πρέπει να συμμετέχει στην προετοιμασία και την περαιτέρω ανάλυση των θεμάτων που αφορούν την ενσωμάτωση, ενώ θα πρέπει να συνεχίσει να παρακολουθεί την **υλοποίηση των συμπερασμάτων του Συμβουλίου**.

Η λουξεμβουργιανή Προεδρία καλεί τις μελλοντικές Προεδρίες και την Επιτροπή να αξιοποιήσουν τα πορίσματα της παρούσας έκθεσης και να εξετάσουν το ενδεχόμενο επακολούθησής τους.

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΈΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

I. ΕΝΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η συστηματική συνεκτίμηση της διάστασης της ανταγωνιστικότητας δεν είναι νέα ιδέα στο Συμβούλιο. Όταν θεσπίστηκε το 2002, το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητα προοριζόταν να διαδραματίσει τον ρόλο στρατηγικού παρατηρητηρίου ανταγωνιστικότητας.⁴

Λίγους μήνες μετά τη δημιουργία του, το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας έλαβε ευρεία εντολή από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου του 2003, σύμφωνα με την οποία: «*θα πρέπει να διενεργείται ουσιαστική διαβούλευση στο πλαίσιο των διαδικασιών λήψεως αποφάσεων του Συμβουλίου, για τις προτάσεις που ενδέχεται να έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα, ενώ παράλληλα όλες οι συνθέσεις του Συμβουλίου θα έχουν την ευθύνη να αξιολογούν τις επιπτώσεις στον οικείο τομέα εργασιών*».⁵

Συγχρόνως, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δήλωσε ότι το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας «*πρέπει να αναλάβει ενεργά τον οριζόντιο ρόλο του να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα και τη μεγέθυνση (...), επανεξετάζοντας σε τακτική βάση τα οριζόντια και τομεακά ζητήματα*».⁶

II. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες για να ανταποκριθεί σε αυτόν τον ρόλο και υπάρχει συναίνεση σχετικά με την ανάγκη για την ανάπτυξη νέων μεθόδων εργασίας που θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά του.

⁴ Με τη συγχώνευση των πρώην συνθέσεων του Συμβουλίου: «Βιομηχανία», «Εσωτερική αγορά» και «Έρευνα».

⁵ Έγγρ. 8410/03

⁶ Ό.π.

Τον Σεπτέμβριο του 2014, στο πλαίσιο της ιταλικής Προεδρίας, το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας αποφάσισε «να φέρει εις πέρας με πιο δομημένο και συστηματικό τρόπο την εντολή του να εξετάζει όλες τις σχετικές προτάσεις που επηρεάζουν ουσιαστικά την ανταγωνιστικότητα» και να «διεξάγει τακτικούς διαλόγους σχετικά με την εφαρμογή της συνεκτίμησης της διάστασης της ανταγωνιστικότητας [πράγμα το οποίο ζήτησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου του 2014]⁷, βάσει των πληροφοριών που παρέχει η Επιτροπή»⁸.

Στη συνέχεια, ελήφθησαν τα ακόλουθα συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της λειτουργίας του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας.

ι) Η εξέταση της ανταγωνιστικότητας

Με την ισχυρή υποστήριξη τόσο των κρατών μελών όσο και της Επιτροπής, η λουξεμβουργιανή Προεδρία καθιέρωσε νέα μέθοδο εργασίας για να ενισχύσει τον στρατηγικό ρόλο του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας. Την εξέταση της ανταγωνιστικότητας (εφεξής η εξέταση).

Σκοπός της εξέτασης είναι να δοθεί η δυνατότητα στους υπουργούς να προωθήσουν τις προτεραιότητες και να ανταποκριθούν στα επείγοντα ζητήματα και τις εξελίξεις σε όλους τους τομείς που αφορούν τον πυρήνα των εργασιών του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας. Την πραγματική οικονομία.

Η εξέταση παίρνει τη μορφή ανοικτής συζήτησης μεταξύ των υπουργών και της Επιτροπής κατά την έναρξη κάθε συνόδου του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας. Σε ό, τι αφορά τα αποτελέσματα και τις επακόλουθες ενέργειες, σκοπός είναι να πραγματοποιηθεί απολογισμός της τρέχουσας κατάστασης, να εντοπιστούν οι προτεραιότητες για τις περαιτέρω εργασίες — στο Συμβούλιο και τα προπαρασκευαστικά του όργανα — καθώς και να υπάρξει συμβολή στην ενίσχυση του συντονισμού για σημαντικά θέματα σε εθνικό επίπεδο.

Πέρα από τα ζητήματα ουσίας, η εξέταση αποτελεί επίσης μέσο για τη βελτίωση της δυναμικής των συνόδων του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας καθιστώντας τις πιο αυθόρμητες και διαδραστικές.

Η πρώτη εξέταση πραγματοποιήθηκε κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας της 1ης Οκτωβρίου 2015. Βασίστηκε σε δύο κύρια στοιχεία:

⁷ Ο.π.

⁸ Έγγρ. 13338/14

- α) Μια παρουσίαση από την Επιτροπή σχετικά με τους βασικούς δείκτες όσο αφορά την ανταγωνιστικότητα και την ολοκλήρωση της αγοράς, όπως η εμπορική ενοποίηση αγαθών και υπηρεσιών και οι τελευταίες τάσεις στις άμεσες ξένες επενδύσεις και στις επενδύσεις. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, επισημάνθηκε ένας τομέας ιδιαίτερου ενδιαφέροντος: Η σύνδεση μεταξύ της περιβαλλοντικής πολιτικής και της βελτίωσης της νομοθεσίας, καθώς και, γενικότερα, η ανάγκη να διασφαλισθεί ότι το κανονιστικό πλαίσιο είναι προβλέψιμο, σαφές και συνεκτικό.
- β) Ο κατάλογος ενσωμάτωσης της Προεδρίας: Ανεπίσημο έγγραφο της Προεδρίας που παρέχει ενδεικτικό και μη εξαντλητικό κατάλογο των τρεχουσών και των επικείμενων πρωτοβουλιών της ΕΕ που είναι πιθανόν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοβουλιών που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα άλλων συνθέσεων του Συμβουλίου. Προκειμένου να διευκολυνθεί ο ρόλος του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας σχετικά με την παρακολούθηση της ακεραιότητας και της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, γίνεται ειδική επισήμανση στον κατάλογο για τις πρωτοβουλίες με νομική βάση σχετική με την εσωτερική αγορά (άρθρο 114 ΣΛΕΕ).

Η εξέταση οδήγησε σε ουσιαστική και ανοικτή συζήτηση σχετικά με τις κύριες προτεραιότητες, όσον αφορά την ενσωμάτωση της διάστασης της ανταγωνιστικότητας, οι οποίες έχουν προσδιοριστεί από τους υπουργούς. Όσον αφορά το ζήτημα της κανονιστικής αποτελεσματικότητας, η εξέταση συνέβαλε επίσης στο να καταδειχθεί ότι δεν υφίσταται κατ' ανάγκη άμεση σχέση μεταξύ του επιπέδου των φιλοδοξιών της νομοθεσίας και του κανονιστικού φόρτου που αυτή προκαλεί, δηλαδή ότι είναι δυνατό να συνδυαστούν οι υψηλές φιλοδοξίες με ελάχιστο κανονιστικό φόρτο.

Υποβλήθηκαν οι ακόλουθες προτάσεις για βελτίωση και ελήφθησαν στη συνέχεια υπόψη ενόψει των μελλοντικών συζητήσεων σχετικά με την εξέταση:

- Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη μικροοικονομική ανάλυση, με βάση τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία, καθώς και τη σύγκριση μεταξύ της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ και τρίτων χωρών («διεθνής διάσταση»).
- Θα πρέπει να υπάρξει σαφέστερη διάκριση μεταξύ της συζήτησης σχετικά με την παρουσίαση της εξέτασης από την Επιτροπή και του καταλόγου ενσωμάτωσης της Προεδρίας.
- Ο κατάλογος ενσωμάτωσης δεν θα πρέπει να συζητείται στο σύνολό του. Αντίθετα, η Προεδρία θα πρέπει να επιλέγει ένα ή δύο ζητήματα για εξέταση σε βάθος σε κάθε σύνοδο του Συμβουλίου.

- Ο κατάλογος ενσωμάτωσης της Προεδρίας μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για την παρακολούθηση των πλέον σημαντικών φακέλων που αφορούν την ανταγωνιστικότητα. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν τον κατάλογο για τους σκοπούς του εσωτερικού συντονισμού στο πλαίσιο των εθνικών διοικήσεων.
- Θα πρέπει να εξεταστεί η υιοθέτηση πιο διαρθρωμένης προσέγγισης όσον αφορά τα ζητήματα και τους δείκτες που πρέπει να εξεταστούν σε κάθε σύνοδο του Συμβουλίου.

ii) Ομάδα υψηλού επιπέδου «Ανταγωνιστικότητα και Ανάπτυξη»

Κατά την ιταλική Προεδρία, η ομάδα υψηλού επιπέδου για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη (εφεξής η ΟΥΕ) συστάθηκε επισήμως ως ομάδα που εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Επιτροπής των Μόνιμων Αντιπροσώπων (1ο τμήμα).⁹

Η εντολή της ομάδας υψηλού επιπέδου είναι να παρέχει στήριξη στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας, μεταξύ άλλων όσον αφορά την παρακολούθηση και την ενσωμάτωση της διάστασης της ανταγωνιστικότητας.

Προκειμένου να προαχθεί η συνέχεια, ορίστηκε σταθερή προεδρία για την ΟΥΕ καθ' όλη τη διάρκεια της ιταλικής, της λετονικής και της λουξεμβουργιανής Προεδρίας. Η τριάδα των Προεδριών διόρισε από κοινού ως πρόεδρο της ΟΥΕ τον Λετονό εκπρόσωπο στην ομάδα, εν η Ιταλία και το Λουξεμβούργο διόρισαν από έναν αντιπρόεδρο.¹⁰

Κατά τη διάρκεια των τριών Προεδριών, η ΟΥΕ πραγματοποίησε συζητήσεις σε βάθος επί σημαντικών θεμάτων σχετικών με την ενσωμάτωση, όπως η Ενεργειακή Ένωση, η Ένωση Κεφαλαιαγορών και η πιθανή δημιουργία εθνικών «αρχών ανταγωνιστικότητας».¹¹

Στο πλαίσιο της λετονικής Προεδρίας, η ΟΥΕ ξεκίνησε διαδικασία απολογισμού όσον αφορά την υλοποίηση προηγούμενων συμπερασμάτων που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας, προκειμένου να αξιολογηθεί με συστηματικό τρόπο κατά πόσον το Συμβούλιο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη τηρούν τις δεσμεύσεις τους.

⁹ Έγγρ. 15006/14

¹⁰ Επιπλέον, ο αντιπρόεδρος από την Ιταλία επιφορτίστηκε με την ειδική εντολή της τριάδας «να διατυπώσει προτάσεις σχετικά με τις στρατηγικές, τη διακυβέρνηση και την επιχειρησιακή λειτουργία, για να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες της ΟΥΕ για την προώθηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας».

¹¹ Όπως προτείνεται στην «Έκθεση των Πέντε Προέδρων» για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Όσον αφορά τις μελλοντικές βελτιώσεις προτάθηκε να ενισχυθεί η συμμετοχή της ΟΥΕ για την προετοιμασία και τις επακόλουθες ενέργειες σχετικά με τους μη νομοθετικούς φακέλους που βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου, μεταξύ άλλων επί θεμάτων που προσδιορίζονται στην εξέταση, καθώς και να εξασφαλιστεί καλός συντονισμός μεταξύ της ΟΥΕ και της ομάδας για την ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη.

iii) Ενθάρρυνση των διατομεακών προσεγγίσεων

Προκειμένου να προαχθεί μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ανταγωνιστικότητα, η Προεδρία ενθάρρυνε τη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων ομάδων του Συμβουλίου που ασχολούνται με σημαντικά ζητήματα για την ανταγωνιστικότητα, τόσο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας όσο και μεταξύ των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου.

Έχουν διοργανωθεί αρκετές κοινές συνεδριάσεις των ομάδων για τη βελτίωση της νομοθεσίας και για τη βιομηχανία και των ομάδων για την εσωτερική αγορά και τη βιομηχανία.

Πραγματοποιήθηκαν επίσης κοινές συνεδριάσεις των ομάδων για την εσωτερική αγορά και τις τηλεπικοινωνίες (σχετικά με την ψηφιακή ενιαία αγορά), ενώ κλήθηκαν να συμμετάσχουν περιβαλλοντικοί σύμβουλοι σε συνεδρίαση για τη βιομηχανία που αφορούσε την ανταγωνιστικότητα των ενεργοβόρων βιομηχανιών.

Γενικά, οι κοινές συναντήσεις έτυχαν θερμής στήριξης από τις αντιπροσωπίες, καθώς θεωρήθηκαν δυναμική και αποτελεσματική μέθοδος για τη διαμόρφωση συναντίληψης μεταξύ διαφορετικών τομέων εμπειρογνομosύνης.

Υπήρξε ευρεία συμφωνία ότι η πρακτική των κοινών συνεδριάσεων θα πρέπει να αξιοποιηθεί περαιτέρω στο πλαίσιο των μελλοντικών Προεδριών. Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων, ορισμένες αντιπροσωπίες υποστήριξαν την ιδέα της σύστασης ειδικών ομάδων για σημαντικά θέματα που απασχολούν περισσότερες από μία συνθέσεις του Συμβουλίου.

III. ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η Προεδρία οργάνωσε σειρά θεματικών συνεδριάσεων και συζητήσεων σχετικά με τους παράγοντες που συμβάλλουν περισσότερο στην ανταγωνιστικότητα, με σκοπό τον προσδιορισμό των βασικών προκλήσεων. Στις περισσότερες από τις εργασίες αυτές συμμετείχαν ενδιαφερόμενοι φορείς και εξωτερικοί εμπειρογνώμονες, οι οποίοι είχαν προσκληθεί για να δώσουν τα φώτα τους στις συζητήσεις.

Στις ενότητες α) έως ζ) κατωτέρω παρουσιάζονται συνοπτικά και ενδεικτικά ορισμένες από τις εργασίες αυτές και τα κύρια συμπεράσματα και αποτελέσματα στα οποία κατέληξε η Προεδρία.

α. Συνολική πολιτική προσέγγιση της ενσωμάτωσης της ανταγωνιστικότητας

Τον Ιούνιο του 2015 η Επίτροπος κα Bienkowska απέστειλε επιστολή στους υπουργούς ανταγωνιστικότητας με θέμα τις εργασίες της Επιτροπής για την προώθηση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας και της ενσωμάτωσής της στο σύνολο των πολιτικών της ΕΕ.

Το περιεχόμενο της επιστολής εξετάστηκε από την Ομάδα «Βιομηχανία». Τα κράτη μέλη χαιρέτισαν σε γενικές γραμμές την ολοκληρωμένη προσέγγιση που παρουσίασε η Επιτροπή. Στην προσέγγιση αυτή τονίζεται η ανάγκη να λαμβάνονται όλο και περισσότερο υπόψη οι αλυσίδες αξίας και να εξετάζεται η βιομηχανική πολιτική υπό ευρύτερο πρίσμα, ώστε να καλύπτονται, μεταξύ άλλων, σημαντικές πτυχές όπως οι υπηρεσίες, η ψηφιοποίηση, η βελτίωση της νομοθεσίας και η εσωτερική αγορά.

Πολλές αντιπροσωπίες ζήτησαν λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με το χρονοδιάγραμμα και το περιεχόμενο συγκεκριμένων δράσεων που έχει προγραμματίσει η Επιτροπή. Ορισμένες αντιπροσωπίες τόνισαν επίσης την ανάγκη περαιτέρω ενσωμάτωσης άλλων πολιτικών της ΕΕ που έχουν σχέση με την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, όπως η πολιτική για το περιβάλλον και το κλίμα. Επισημάνθηκε επίσης ότι είναι σημαντικό να προχωρήσει περαιτέρω η εφαρμογή ειδικών πολιτικών σε ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους και αλυσίδες αξίας, ανάλογα με τις ανάγκες, συμπληρωματικά προς τα οριζόντια μέτρα. Πολλές αντιπροσωπίες τόνισαν την ανάγκη να ληφθούν ειδικά μέτρα για να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ.

Η λετονική Προεδρία είχε νωρίτερα δώσει έμφαση στα μέτρα που απαιτούνται για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της βιομηχανίας της ΕΕ και, γενικότερα, στη σημασία της καλύτερης συνεκτίμησης της ψηφιακής διάστασης σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ, εργασίες στις οποίες θα πρέπει να δοθεί συνέχεια κατά τη διάρκεια του 2016¹².

β. Οι προκλήσεις για την ανταγωνιστικότητα των ενεργοβόρων βιομηχανιών

Η ανταγωνιστικότητα των ενεργοβόρων βιομηχανιών ήταν μια από κύριες προτεραιότητες της λουξεμβουργιανής Προεδρίας. Εξετάστηκε σε συνάρτηση με διάφορες σημαντικές δράσεις πολιτικής που βρίσκονται σε εξέλιξη, όπως, ιδίως, η Ενεργειακή Ένωση, η πρόταση για τη μεταρρύθμιση του ενωσιακού συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΕΣΕΔΕ) και διάφορα θέματα εμπορικής πολιτικής. Μελετήθηκε επίσης η στήριξη που παρέχει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ) για την εκτέλεση έργων σε ενεργοβόρες βιομηχανίες.

¹² Βλ. έγγρ. 8993/15: «Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της ευρωπαϊκής βιομηχανίας».

Οι σοβαρές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χαλυβουργία της ΕΕ απασχόλησαν την έκτακτη σύνοδο του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας που πραγματοποιήθηκε στις 9 Νοεμβρίου 2014. Κατά τη σύνοδο αυτή, συμφωνήθηκε να αναληφθεί δράση με στόχο να βελτιωθεί η παγκόσμια ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού χαλυβουργικού κλάδου. Η εν λόγω δράση πρέπει να εντάσσεται σε σφαιρική προσέγγιση για τη δημιουργία πιο ανταγωνιστικών συνθηκών για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες συνολικά, μεταξύ άλλων με τη διαμόρφωση προβλέψιμου και σταθερού κανονιστικού περιβάλλοντος καθώς και με τη λήψη μέτρων για την τόνωση της καινοτομίας. Στα μέτρα που πρέπει να ληφθούν συγκαταλέγονται η πλήρης και έγκαιρη χρήση του φάσματος των μηχανισμών εμπορικής πολιτικής της ΕΕ για να εξασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν το ΕΤΣΕ και το υφιστάμενο ενωσιακό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και η διασφάλιση της πρόληψης της διαρροής άνθρακα μέσω του ΕΣΕΔΕ¹³. Στο πλαίσιο αυτό, αποφασίστηκε να συγκληθεί ειδική διάσκεψη υψηλού επιπέδου των ενδιαφερόμενων φορέων, με τη συμμετοχή κοινωνικών εταίρων, προκειμένου να εξετάσουν την τρέχουσα κατάσταση και να μελετήσουν δράσεις πολιτικής.

Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση του ΕΣΕΔΕ συζητήθηκε επίσης κατά τη διάρκεια άτυπης υπουργικής συζήτησης στο περιθώριο της συνόδου του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας της 1ης Οκτωβρίου 2015.

Η Προεδρία συνήγαγε τα ακόλουθα βασικά συμπεράσματα από τη συζήτηση:

- Είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί στενός συντονισμός επί του φακέλου σε εθνικό επίπεδο και να τηρείται ενήμερο το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας για τις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις.
- Είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η πρόληψη της διαρροής άνθρακα και η προώθηση μακροπρόθεσμων επενδύσεων μέσω του ΕΣΕΔΕ στην ΕΕ, με την εγγύηση της ασφάλειας και της προβλεψιμότητας του δικαίου.
- Το ΕΣΕΔΕ θα πρέπει να δημιουργήσει τα κατάλληλα κίνητρα για την ενθάρρυνση και την επιβράβευση των καλύτερων επιδόσεων σε όλες τις ενεργοβόρες βιομηχανίες καθώς και για την τόνωση των επενδύσεων στις πιο καινοτόμες και οικολογικές λύσεις.

Επιπλέον, στα βασικά θέματα που τέθηκαν επί τάπητος και τα οποία ίσως χρήζουν περαιτέρω εξέτασης συγκαταλέγονται τα εξής:

¹³ Τα συμπεράσματα της Προεδρίας από την έκτακτη σύνοδο του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας είναι διαθέσιμα στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2015/11/09-compet-presidency-conclusions/>

- Η θέσπιση εναρμονισμένου μηχανισμού για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους του άνθρακα.
- Μέτρα για να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική και πιο στοχευμένη διαχείριση του κινδύνου διαρροής άνθρακα, με σκοπό τη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων έως και ποσοστό 100% στις αποδοτικότερες εγκαταστάσεις των πιο εκτεθειμένων κλάδων, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Οκτωβρίου του 2014.
- Ο καθορισμός δεικτών αναφοράς με βάση τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα για την παραγωγή, παράλληλα με την εξέταση της διοικητικής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων.
- Η ανάγκη στήριξης τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, με βάση τις αρχές της διαφάνειας και της αριστείας.

γ. *Αξιοποίηση του θεματολογίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας με σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της ΕΕ, ιδίως των ΜΜΕ*

Σκοπός του εν λόγω άξονα εργασιών ήταν να διερευνηθεί —από συγκεκριμένη και πρακτική σκοπιά— με ποιον τρόπο μπορούν τα εργαλεία και οι διαδικασίες για τη βελτίωση της νομοθεσίας να συμβάλουν καλύτερα στη διασφάλιση της καταλληλότητας της νομοθεσίας, ώστε να επιτυγχάνονται τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα με τον αποδοτικότερο τρόπο, ιδίως από τη σκοπιά των ΜΜΕ και των πολύ μικρών επιχειρήσεων.

Κατά τις συζητήσεις ελήφθη υπόψη το γενικό πλαίσιο του θεματολογίου για τη βελτίωση της νομοθεσίας και του προγράμματος REFIT. Καλύφθηκαν τόσο τα εργαλεία εκ των προτέρων αξιολόγησης - εκτιμήσεις επιπτώσεων - όσο και τα εργαλεία εκ των υστέρων αξιολόγησης, ιδίως δε οι εκτιμήσεις σωρευτικού κόστους και οι έλεγχοι καταλληλότητας.

Δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται υπόψη στη νομοθεσία της ΕΕ οι ανάγκες των ΜΜΕ (αρχή της προτεραιότητας στις μικρές επιχειρήσεις). Στο πλαίσιο αυτό, εξετάστηκε η καταλληλότητα συγκεκριμένων παρεκκλίσεων ή λιγότερο επαχθών καθεστώτων για τις ΜΜΕ ή τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και οι συναφείς εμπειρίες.

Κατά τις συζητήσεις αναδείχθηκαν ειδικότερα τα ακόλουθα θέματα:

- Η εκτίμηση των κανονιστικών επιπτώσεων - εκ των προτέρων και εκ των υστέρων - αποτελεί γενικά περίπλοκη διαδικασία και η μεθοδολογία πρέπει συνήθως να σχεδιάζεται και να εφαρμόζεται σε συνάρτηση με την εκάστοτε περίπτωση.
- Η ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων (όσον αφορά τις πιθανές δαπάνες, τα οφέλη κ.λπ.) δεν είναι πάντοτε δυνατό να γίνεται με αξιόπιστο τρόπο· ωστόσο, οι εκτιμήσεις αυτές μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμα στοιχεία προς συνεκτίμηση μαζί με άλλα δεδομένα κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

- Παρότι οι εκ των υστέρων αξιολογήσεις της νομοθεσίας προσφέρουν πολύτιμα στοιχεία για τον τρόπο με τον οποίο η νομοθεσία λειτουργεί στην πράξη, η εκτέλεσή τους αποτελεί συνήθως πολύ περίπλοκη, δαπανηρή και χρονοβόρα διαδικασία· τα αντικείμενα των εκ των υστέρων αξιολογήσεων πρέπει, κατά συνέπεια, να επιλέγονται προσεκτικά και να ορίζονται με ακρίβεια.
- Απαιτείται συστηματικότερη επακολούθηση των αποτελεσμάτων των εκ των υστέρων αξιολογήσεων, όπως των εκτιμήσεων σωρευτικού κόστους για τον χάλυβα και το αλουμίνιο· επιπλέον προτάθηκε η διενέργεια πρόσθετων εκτιμήσεων σωρευτικού κόστους σε άλλους τομείς της μεταποίησης και στις υπηρεσίες.
- Αναφέρθηκε η ανάγκη να βελτιωθεί ο πίνακας αποτελεσμάτων του REFIT με τη θέσπιση περισσότερων ποσοτικών εκτιμήσεων των αποτελεσμάτων του προγράμματος REFIT.
- Οι ειδικές παρεκκλίσεις και τα λιγότερο επαχθή καθεστώτα για τις MME ή τις πολύ μικρές επιχειρήσεις μπορεί να αποδίδουν σε ορισμένους τομείς, αλλά μπορεί επίσης να είναι αντιπαραγωγικά στις περιπτώσεις των MME που αναζητούν εμπορική χρηματοδότηση.
- Ο κύριος στόχος θα πρέπει να παραμείνει η θέσπιση σαφούς και απλής νομοθεσίας για όλες τις επιχειρήσεις, μικρές και μεγάλες, ιδίως δεδομένης της συντριπτικής επικράτησης των MME και των πολύ μικρών επιχειρήσεων στην οικονομία (αντιπροσωπεύουν συνολικά περίπου το 98% των επιχειρήσεων στην ΕΕ).
- Μπορεί να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των διαφόρων ειδών επιχειρήσεων που θεωρούνται MME —ή πολύ μικρές ή νεοφυείς επιχειρήσεις— καθώς και μεταξύ των αναγκών και των προσδοκιών τους όσον αφορά τη νομοθεσία, ανάλογα με την περίπτωση.
- Εκτός από την αξιολόγηση του κόστους και της επιβάρυνσης, φαίνεται πως είναι σημαντικό να λαμβάνεται επίσης υπόψη η προστιθέμενη αξία και τα οφέλη που μπορεί να προσφέρει η νομοθεσία της ΕΕ στις επιχειρήσεις, ιδίως όσον αφορά τη δημιουργία ασφάλειας δικαίου και τη μείωση της επιβάρυνσης που συνεπάγεται για επιχειρήσεις η συμμόρφωση με 28 διαφορετικές εθνικές έννομες τάξεις.

δ. *Εμβάθυνση της ολοκλήρωσης της ενιαίας αγοράς*

Η ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς, συμπεριλαμβανομένης και της επιγραμμικής αγοράς, αποτελεί έναν από τους κύριους παράγοντες ανταγωνιστικότητας για την ΕΕ. Είναι επίσης από ένας από τους μόνους παράγοντες ανταγωνιστικότητας που παραμένουν εν πολλοίς στην αρμοδιότητα της ΕΕ (σε αντίθεση με άλλους τομείς που εξαρτώνται περισσότερο από το παγκόσμιο περιβάλλον ή από εθνικές πολιτικές): η ΕΕ είναι ελεύθερη να αποφασίζει τους δικούς της κανόνες για την ενιαία αγορά και τον βαθμό φιλοδοξίας των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων.

Ωστόσο, η ενιαία αγορά παραμένει κατακερματισμένη σε πολλούς τομείς και η ΕΕ απέχει ακόμη πολύ από την επίτευξη του στόχου της να επιτρέψει στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και τους καταναλωτές να αγοράζουν και να πωλούν αγαθά και υπηρεσίες σε οποιοδήποτε σημείο της ΕΕ με την ίδια ευκολία που πραγματοποιούν αντίστοιχες συναλλαγές στις εθνικές τους αγορές. Εξακολουθούν να βρίσκονται πάρα πολύ συχνά αντιμέτωποι με 28 «μικροαγορές».

Η εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής ενιαίας αγοράς, με την εξάλειψη του σημαντικού «**κόστους της μη Ευρώπης**»¹⁴ που προκαλούν οι εναπομένοντες φραγμοί αποτελεί βασική προτεραιότητα της Προεδρίας.

Κατά την άτυπη σύνοδο των υπουργών ανταγωνιστικότητας που πραγματοποιήθηκε στις 20 Ιουλίου 2015 στο Λουξεμβούργο, υπογραμμίστηκαν τα οφέλη και η ανάγκη «καλών» ενωσιακών κανόνων που θα συμβάλουν στην ολοκλήρωση της αγοράς μέσω της άρσης των φραγμών. Οι καλοί ενωσιακοί κανόνες αποφέρουν απτά οφέλη για τις επιχειρήσεις, τους πολίτες και τους καταναλωτές.

Βάσει των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά την άτυπη σύνοδο του Συμβουλίου, η Προεδρία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα κράτη μέλη και οι επιχειρήσεις επιθυμούν σφόδρα να καταστεί η νομοθεσία της ΕΕ αποδοτικότερη και περισσότερο εστιασμένη και να αξιοποιηθούν τα κανονιστικά εργαλεία που προωθούν την ολοκλήρωση της αγοράς και την ασφάλεια δικαίου, ιδίως με τον συνδυασμό στοχοθετημένης εναρμόνισης και αμοιβαίας αναγνώρισης στο πλαίσιο της νομοθεσίας της ΕΕ.

Η Προεδρία ασχολήθηκε επίσης με τις δυο βασικές πρωτοβουλίες που παρουσίασε η Επιτροπή για την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς: τη στρατηγική για την «ψηφιακή ενιαία αγορά» και τη στρατηγική για την «ενιαία αγορά».

Σε ό,τι αφορά την ψηφιακή ενιαία αγορά, πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της λετονικής Προεδρίας σημαντικές εργασίες όσον αφορά τον καθορισμό των βασικών προτεραιοτήτων. Ελλείψει νομοθετικών προτάσεων, οι οποίες αναμένονται στα τέλη του 2015 και κατά τη διάρκεια του 2016, η λουξεμβουργιανή Προεδρία επικεντρώθηκε στην παρακολούθηση των εν εξελίξει εργασιών στους κόλπους της Επιτροπής και στην εις βάθος ανάλυση ορισμένων σημαντικών ζητημάτων όσον αφορά τη μελλοντική κανονιστική προσέγγιση της Επιτροπής, ιδίως όσον αφορά τις επιγραμμικές πλατφόρμες και τη συνεργατική οικονομία. Για τον σκοπό αυτό, πραγματοποιήθηκαν κοινές συνεδριάσεις της Ομάδας «Εσωτερική Αγορά» και της Ομάδας «Τηλεπικοινωνίες».

¹⁴ Βλ. έκθεση: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET\(2014\)563350_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET(2014)563350_EN.pdf)

Η Προεδρία δρομολόγησε επίσης τις εργασίες όσον αφορά τη στρατηγική για την ενιαία αγορά, εξετάζοντας τις κύριες πολιτικές προτεραιότητες που πρότεινε η Επιτροπή. Η έκθεση για την ολοκλήρωση και την ανταγωνιστικότητα της ενιαίας αγοράς, όπου παρατίθενται τα οικονομικά στοιχεία που συνηγορούν υπέρ της εν λόγω στρατηγικής, εξετάστηκε σε κοινή συνεδρίαση της Ομάδας «Εσωτερική Αγορά» και της Ομάδας «Βιομηχανία».

Επισημάνθηκαν κυρίως τα ακόλουθα ζητήματα:

- Η στρατηγική για την ενιαία αγορά και οι στόχοι της τυγχάνουν ευρείας στήριξης.
- Για να επιτευχθούν απτά αποτελέσματα όσον αφορά την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, πρέπει να διασφαλιστεί κατάλληλος συντονισμός της εν λόγω στρατηγικής και της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά.
- Οι συγκεκριμένες πρωτοβουλίες που θα πρέπει να προκύψουν από τη στρατηγική για την ενιαία αγορά και τη στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά θα πρέπει να συμβάλουν αποτελεσματικά στη βελτίωση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς, με την άρση των φραγμών και τη δημιουργία ασφάλειας δικαίου για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές.
- Για να εξασφαλιστούν η συνοχή και η σύγκλιση των αποτελεσμάτων είναι σημαντικό να παρακολουθείται η πρόοδος της εφαρμογής των δύο στρατηγικών και των συζητήσεων για τις συγκεκριμένες πρωτοβουλίες σε πολιτικό επίπεδο εντός του Συμβουλίου.
- Οι αντιπροσωπίες εξέφρασαν την ιδιαίτερη ικανοποίησή τους για την συγχώνευση των έως πρότινος ετήσιων εκθέσεων για την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς σε ένα ενιαίο έγγραφο.
- Η ολοκληρωμένη έκθεση παρέχει σε γενικές γραμμές μια καλή βάση στοιχείων για την αξιολόγηση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς και για τον προσδιορισμό των αναγκών σε επίπεδο πολιτικών.
- Στις μελλοντικές εκδόσεις της έκθεσης, πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για να παρουσιαστεί ένα συνεκτικότερο αναλυτικό πλαίσιο, με την καλύτερη ενοποίηση/διασύνδεση των διαφόρων στοιχείων της έκθεσης και με την ενσωμάτωση ειδικών ανά χώρα κεφαλαίων σχετικά με τις επιδόσεις των κρατών μελών.
- Υπάρχει επίσης έντονο ενδιαφέρον για τη συμπλήρωση του υφιστάμενου πλαισίου με την προσθήκη ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών για την ανταγωνιστικότητα και την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς από τη σκοπιά των επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ.
- Για να λάβει υψηλή πολιτική προβολή η πορεία της ολοκλήρωσης της ενιαίας αγοράς, θα μπορούσε να διερευνηθεί περαιτέρω η ιδέα της καθιέρωσης ενός βασικού δείκτη ή ενός μικρού αριθμού βασικών δεικτών.

ε. Βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση και προώθηση των επενδύσεων

Οι ευρωπαϊκές ΜΜΕ αντιμετωπίζουν συνεχώς δυσκολίες όσον αφορά την ανάπτυξη και την επέκταση των δραστηριοτήτων τους στην ενιαία και τη διεθνή αγορά. Πέραν από κανονιστικά εμπόδια, όπως η επαχθής νομοθεσία, οι διαδικασίες σε εθνικό επίπεδο και τα εμπόδια σε διασυνοριακές δραστηριότητες¹⁵, η πρόσβαση στη χρηματοδότηση συγκαταλέγεται διαρκώς στις βασικές ανησυχίες των επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου, εντάσσεται στις κορυφαίες προτεραιότητες της ενωσιακής πολιτικής.

Παρά την ιδιαίτερη προσοχή που δόθηκε σε αυτό το ζήτημα, οι ΜΜΕ εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες και, ως εκ τούτου ορισμένες, ιδίως οι επιχειρήσεις υψηλής ανάπτυξης με τις πλέον ιδιαίτερες απαιτήσεις χρηματοδότησης, αποφασίζουν να μεταφέρουν τις δραστηριότητές τους σε άλλα μέρη του κόσμου (κυρίως στις ΗΠΑ) προκειμένου να αναπτυχθούν περαιτέρω.

Στόχος της Προεδρίας ήταν να αποκτήσει μια γενική εικόνα της κατάστασης στην αγορά, προκειμένου να αξιολογήσει τι μπορεί να κάνει η ΕΕ για να βελτιώσει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση.

Αυτό περιλάμβανε εξέταση ενός φάσματος ενωσιακών χρηματοδοτικών μέσων που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα, μεταξύ των οποίων τα προγράμματα «Ορίζοντας 2020» και COSME¹⁶, τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία και η χρηματοδότηση από το ΕΤΣΕ.¹⁷

Επίσης, τονίστηκε η ανάγκη βελτίωσης της διαθεσιμότητας εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης, περιλαμβανομένων των κεφαλαιαγορών, των επιχειρηματικών κεφαλαίων και της συμμετοχικής χρηματοδότησης, οι οποίες χρησιμοποιούνται ευρύτερα σε άλλα μέρη του κόσμου και θα έπρεπε να έχουν μεγαλύτερο ρόλο στη χρηματοδότηση επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξεύρεση χρηματοδότησης, ιδίως στις μικρομεσαίες και τις νεοφυείς επιχειρήσεις. Τα υφιστάμενα ενωσιακά χρηματοδοτικά μέσα, όπως το ΕΤΣΕ, πρέπει να διαδραματίσουν μεγαλύτερο ρόλο σε αυτό το θέμα.

¹⁵ Εξετάζονται στην ενότητα γ. ανωτέρω.

¹⁶ «Πρόγραμμα για την Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων και τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις» (COSME) (2014-2020)

¹⁷ Εξετάστηκαν επίσης τα κύρια αποτελέσματα των προγραμμάτων στο πλαίσιο της προηγούμενης περιόδου χρηματοδότησης (2007-2013).

Επισημάνθηκαν κυρίως τα ακόλουθα ζητήματα:

- Στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ, τα οποία γενικά συμβάλλουν θετικά, παρέχεται ευρύ φάσμα δυνατοτήτων χρηματοδότησης. Εντούτοις, θα ήταν ωφέλιμη η διεξαγωγή περαιτέρω ανάλυσης σχετικά με τη χρήση τους από τις ΜΜΕ και τον αντίκτυπό τους σε αυτές.
- Οι επιχειρήσεις συχνά δεν γνωρίζουν τις υπάρχουσες δυνατότητες, ενώ οι εθνικές διοικήσεις και τα γραφεία προβολής συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά τη διάδοση των σχετικών πληροφοριών στις ομάδες-στόχους. Η διάδοση πληροφοριών στις ΜΜΕ είναι ζωτικής σημασίας.
- Η γνώση της φύσης και της ύπαρξης των οικονομικών μέσων πρέπει να βελτιωθεί μέσω κατάρτισης και ενισχυμένης διασύνδεσης μεταξύ των ΜΜΕ, των ενδιαμέσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών και της υφιστάμενης εμπειρογνομosύνης.
- Η γνώση της ύπαρξης και η ευχρηστία της κεντρικής πύλης για την ενωσιακή χρηματοδότηση¹⁸ θα μπορούσε να βελτιωθεί περαιτέρω με περισσότερη προβολή, κινητοποιώντας ενδιαμέσους φορείς των ΜΜΕ, κ.λπ.
- Η εφαρμογή φιλόδοξων δράσεων στο πλαίσιο της Ένωσης Κεφαλαιαγορών με σκοπό την προώθηση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης χαίρει ευρείας υποστήριξης.
- Η βελτίωση της πρόσβασης σε παραδοσιακές πηγές χρηματοδότησης, κυρίως σε τραπεζικά δάνεια, εξακολουθεί να έχει μεγάλη σημασία στο πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού οικοσυστήματος, επίσης για τις παραδοσιακές και λιγότερο καινοτόμες ΜΜΕ, τις οποίες οι εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης αφορούν, κατά κανόνα, λιγότερο.
- Πρέπει να διασφαλιστεί ο καλός συντονισμός μεταξύ των μέτρων σε ενωσιακό επίπεδο και των υφιστάμενων καθεστώτων και συνθηκών της αγοράς στα κράτη μέλη.

στ. Λαμβάνοντας υπόψη τις αλυσίδες αξίας στη χάραξη πολιτικής

Η παραγωγή, το εμπόριο και οι επενδύσεις σε διεθνές επίπεδο οργανώνονται ολοένα και περισσότερο εντός παγκόσμιων αλυσίδων αξιών (GVC), στις οποίες διαφορετικά στάδια της παραγωγικής διαδικασίας πραγματοποιούνται σε διαφορετικές χώρες και, σε πολλές περιπτώσεις, σε διαφορετικές ηπείρους.

Η ΕΕ έχει πραγματοποιήσει περισσότερη πρόοδο σε σχέση με άλλες περιοχές όσον αφορά την περιφερειακή εμπορική ολοκλήρωση. Η ενιαία αγορά έχει διευκολύνει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις όσον αφορά την αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας, ενώ έχει επίσης μειώσει το κόστος των συναλλαγών. Ως αποτέλεσμα, έχει δημιουργηθεί μια ισχυρή βάση για τις ενωσιακές επιχειρήσεις προκειμένου να προσανατολιστούν σε δραστηριότητες υψηλότερης εξειδίκευσης και μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας. Αυτό σημαίνει ότι οι ενωσιακές επιχειρήσεις είναι ήδη σε πλεονεκτική θέση όσον αφορά τη συμμετοχή στις GVC και την αποκόμιση οφελών από την ανάπτυξη των GVC.

¹⁸ www.access2finance.eu

Στόχος της Προεδρίας ήταν να κατανοηθούν καλύτερα ο τρόπος λειτουργίας των αλυσίδων αξίας και η σημασία τους για τις επιχειρήσεις και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, επίσης υπό το πρίσμα της επιστολής περί ενσωμάτωσης της ανταγωνιστικότητας που εστάλη από την Επίτροπο κα Bienkowska προς τους Υπουργούς Ανταγωνιστικότητας (βλ. ανωτέρω), η οποία αναφέρεται σε μέτρα στήριξης της ενσωμάτωσης ενωσιακών επιχειρήσεων στις ευρωπαϊκές και διεθνείς αλυσίδες αξίας.

Επισημάνθηκαν κυρίως τα ακόλουθα ζητήματα:

- Η στενή ενσωμάτωση ενωσιακών και διεθνών αλυσίδων αξίας θέτει πολύπλοκα ζητήματα που πρέπει να εξετάζονται προσεκτικά κατά τον σχεδιασμό πολιτικών σε ενωσιακό ή εθνικό επίπεδο.
- Γενικά, οι ΜΜΕ μπορούν να ωφεληθούν σε μεγάλο βαθμό από την άμεση ή έμμεση συμμετοχή στις GVC.
- Υπάρχει ευρεία συναίνεση σχετικά με την ανάγκη καλύτερης συνεκτίμησης των GVC στην ενωσιακή αναπτυξιακή πολιτική. Πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την καλύτερη κατανόηση των GVC και της σημασίας τους για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής της ΕΕ, περιλαμβανομένης της κατανόησης των επιπτώσεων των πιθανών επιλογών κατά μήκος των αλυσίδων αξίας.
- Το υψηλό επίπεδο ενοποίησης της αγοράς είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση της ανάπτυξης των αλυσίδων αξίας σε περιφερειακό επίπεδο. Η περαιτέρω εμβάθυνση της εσωτερικής αγοράς είναι ισχυρό εργαλείο για την ενίσχυση της ελκυστικότητας της ΕΕ και της συμμετοχής της στις GVC.
- Δεν υπάρχει μία και καθολική πολιτική λύση για την προώθηση συγκεκριμένων τομέων δραστηριοτήτων. Οι αλυσίδες αξίας και τα θέματα πολιτικής πρέπει να αξιολογούνται κατά περίπτωση.
- Υπάρχουν ευκαιρίες για καινοτομία σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας με τρόπους που υπερβαίνουν κατά πολύ τον τομέα Έρευνας και Ανάπτυξης, οι οποίες περιλαμβάνουν τομείς όπως οι διεργασίες, η υλικοτεχνική υποστήριξη και η παροχή υπηρεσιών.
- Η ΕΕ μπορεί να συνδράμει στη συσπείρωση μερών από διαφορετικούς τομείς προκειμένου να εντοπιστούν συνέργειες μεταξύ τομέων, τεχνολογιών και διαδικασιών οι οποίες θα μπορούσαν να ενισχύσουν σημαντικά το οικονομικό δυναμικό.
- Προκειμένου να παρουσιάσει τη λειτουργία μιας παγκόσμιας αλυσίδας αξίας, η Προεδρία εξέτασε το παράδειγμα της αεροδιαστημικής βιομηχανίας. Οι μελλοντικές Προεδρίες θα μπορούσαν να αναλάβουν την περαιτέρω ανάλυση άλλων τομέων.

ζ. Η συμβολή των συνεργατικών σχηματισμών και των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης

Στην επιστολή που εστάλη στους υπουργούς ανταγωνιστικότητας τον Ιούνιο του 2015 (βλ. ανωτέρω), η Επίτροπος κα Bienkowska τόνισε τους συνεργατικούς σχηματισμούς και τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης ως σημαντικά εργαλεία προώθησης της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας, στρατηγικής διασυνοριακής συνεργασίας και ανάπτυξης ευρωπαϊκών αλυσίδων αξίας.

Πολιτικές συνεργατικών σχηματισμών χρησιμοποιούνται σε πολλές ευρωπαϊκές περιφέρειες ως μοχλός καινοτομίας και βιομηχανικού εκσυγχρονισμού. Μπορούν να αποτελέσουν βασικές κινητήριες δυνάμεις για στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης στα περιφερειακά και τοπικά οικοσυστήματα, προωθώντας την καινοτομία, την αφομοίωση της τεχνολογίας και τη διάδοση γνώσεων. Μπορούν επίσης να αποτελέσουν σημαντικό μοχλό ενσωμάτωσης των ΜΜΕ στις διαδικασίες καινοτομίας και σε αλυσίδες αξίας που υπερβαίνουν τα περιφερειακά και εθνικά σύνορα.

Στόχος της Προεδρίας ήταν να προβεί σε απολογισμό των υφιστάμενων ενωσιακών πολιτικών στον εν λόγω τομέα και να διερευνήσει τη μελλοντική πορεία. Από τις συζητήσεις προέκυψαν ειδικότερα τα ακόλουθα θέματα:

- Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν από την Επιτροπή για τη διευκόλυνση των συνεργασιών μεταξύ συνεργατικών σχηματισμών έγιναν δεκτά με ικανοποίηση από τα κράτη μέλη.
- Είναι σημαντικό να μεγιστοποιηθούν οι συνέργειες μεταξύ των διαφόρων υφιστάμενων εργαλείων και πολιτικών.
- Λόγω της πληθώρας υφιστάμενων μέτρων, θα ενδείκνυτο μια συνεκτική επισκόπηση των υφιστάμενων ενωσιακών πολιτικών και της αποτελεσματικότητάς τους (αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί μέχρι στιγμής, υφιστάμενα κενά, κ.λπ.).
- Οι στρατηγικές συνεργατικών σχηματισμών μπορούν να αποφέρουν ουσιαστικά αποτελέσματα προωθώντας τους δεσμούς μεταξύ βιομηχανίας και υπηρεσιών, υποστηρίζοντας την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα και εντάσσοντας τις ΜΜΕ σε αλυσίδες αξίας που υπερβαίνουν τα εθνικά τους σύνορα.

- Μπορούν επίσης να προαγάγουν τη συμμετοχή των ΜΜΕ στα ενωσιακά προγράμματα, όπως το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020».
- Οι στρατηγικές συνεργατικών σχηματισμών μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων σε καινοτόμα έργα, στον βιομηχανικό εκσυγχρονισμό, κ.λπ.
- Η εμπλοκή της ΕΕ μπορεί να επιφέρει σημαντικό πρόσθετο όφελος για την ανάπτυξη και τη συμμετοχή σε διαπεριφερειακά, πανευρωπαϊκά έργα συνεργατικών σχηματισμών και σε στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης.
- Οι προοπτικές διασύνδεσης ευρωπαϊκών περιφερειών με αισθητά διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης πρέπει να διερευνηθούν περαιτέρω.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Με την ενσωμάτωση της ανταγωνιστικότητας επιδιώκεται η συνεκτίμηση θεμάτων ανταγωνιστικότητας κατά τη χάραξη πολιτικής στην ΕΕ και κατά τον συντονισμό των πολιτικών σε εθνικό επίπεδο, συμφώνως προς την εντολή του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας. Πρέπει να γίνει αντιληπτή ως δυναμική και συνεχής διαδικασία.

Οι προσπάθειες ενσωμάτωσης της ανταγωνιστικότητας δεν αποβλέπουν στην περιττή επανάληψη ή την αλληλεπικάλυψη των εργασιών άλλων συνθέσεων του Συμβουλίου. Επίσης, η ενσωμάτωση δεν αποσκοπεί στην αμφισβήτηση της εκπλήρωσης σημαντικών και έννομων σκοπών δημόσιου συμφέροντος.

Αντιθέτως, η προστιθέμενη αξία του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας θα πρέπει να είναι η αναζήτηση των λιγότερο επαχθών, πλέον αποτελεσματικών και οικονομικά αποδοτικών τρόπων επίτευξης των στόχων της Συνθήκης σε όλες τις πολιτικές που έχουν ενδεχομένως σημαντικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα, τόσο εντός όσο και εκτός των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας, καθώς και η βελτίωση της συνοχής των πολιτικών που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα. Ρόλος του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας πρέπει επίσης να είναι η επισήμανση ανησυχιών περί ανταγωνιστικότητας που συνδέονται με συγκεκριμένες πολιτικές ή με τις εξελίξεις στην πραγματική οικονομία.

Σε αυτό το εγχείρημα, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διαφύλαξη της ακεραιότητας της ενιαίας αγοράς και στην έμπρακτη συμβολή στην ολοκλήρωσή της. Σε κάθε περίπτωση, κάθε πρόταση που έχει νομική βάση σχετική με την ενιαία αγορά (άρθρο 114 ΣΛΕΕ) πρέπει να συμβάλλει αποτελεσματικά στην καλύτερη λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

Με τη σθεναρή στήριξη των κρατών μελών και της Επιτροπής, η τριάδα των Προεδριών της Ιταλίας, της Λετονίας και του Λουξεμβούργου ανέλαβε ευρύ φάσμα δράσεων για τη βελτίωση των μεθόδων εργασίας του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και τη συμβολή στην ενσωμάτωση της ανταγωνιστικότητας.

Για την εφαρμογή των αλλαγών στις μεθόδους εργασίας χρειάζεται χρόνος. Είναι σαφές ότι πρέπει να δοκιμαστούν και να βελτιωθούν σταδιακά προκειμένου να αποφέρουν καλύτερα και απτά αποτελέσματα με συνεκτικό τρόπο. Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, μια βελτιωμένη δομή διακυβέρνησης βασιζόμενη στις μεθόδους εργασίας που παρατίθενται στην παρούσα έκθεση θα πρέπει να ενισχύσει την επιρροή του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας, συμβάλλοντας ουσιαστικότερα σε θέματα που αφορούν την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ.

Με βάση την πείρα και τα κύρια αποτελέσματα από τις εργασίες που περιγράφονται ανωτέρω, η λουξεμβουργιανή Προεδρία επιθυμεί να υποβάλει τις ακόλουθες συστάσεις.

Συστάσεις της Προεδρίας για την ενσωμάτωση της ανταγωνιστικότητας

- Ο **κατάλογος ενσωμάτωσης της Προεδρίας** έχει τις δυνατότητες να εξελιχθεί σε «πίνακα παρακολούθησης» των σημαντικότερων φακέλων που αφορούν την ανταγωνιστικότητα. Πρέπει να επικαιροποιείται και να λειτουργεί ως έγγραφο αναφοράς για την πολιτική διαδικασία, περιλαμβανομένων των προσπαθειών συντονισμού σε εθνικό επίπεδο. Στο μέλλον, ο κατάλογος θα μπορούσε να περιλαμβάνει λεπτομερέστερες πληροφορίες, προκειμένου να καταστεί περισσότερο λειτουργικός, όπως πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο των εργασιών επί διαφόρων φακέλων και πρωτοβουλιών που περιέχονται σε αυτόν, το αν και πώς πραγματοποιήθηκαν εκτιμήσεις επιπτώσεων (ιδίως όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα), κ.λπ.
- Η **εξέταση της ανταγωνιστικότητας** έχει αποδείξει τις δυνατότητές της ως εργαλείο παρακολούθησης της ενσωμάτωσης της ανταγωνιστικότητας και εργαλείο βελτίωσης της λειτουργίας του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας. Ο εν λόγω εξέταση πρέπει να παραμένει στην κορυφή της ημερήσιας διάταξης κάθε συνόδου του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας. Πρέπει να βελτιώνεται σταδιακά βάσει της πείρας· κάθε συζήτηση πρέπει να είναι περισσότερο στοχοθετημένη και να εξασφαλίζεται συστηματική επακολούθηση. Όσον αφορά το περιεχόμενό της, η εξέταση πρέπει κάθε φορά να συνδέεται στενά με τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της αντίστοιχης συνόδου του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας.
- Η **Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για την Ανταγωνιστικότητα και την Ανάπτυξη** μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ενσωμάτωση της ανταγωνιστικότητας. Οι επικείμενες Προεδρίες μπορούν να εξετάσουν τη διεξαγωγή περαιτέρω εμπεριστατωμένης ανάλυσης θεμάτων ενσωμάτωσης στο πλαίσιο της ανωτέρω Ομάδας, η οποία, με τη σειρά της, θα τροφοδοτεί τις συζητήσεις του Συμβουλίου, όπως προετοιμάζονται από την EMA. Η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου θα μπορούσε επίσης να συμμετέχει στην επακολούθηση της εξέτασης.
- Γενικότερα, είναι σημαντικό να προαχθεί περαιτέρω η **ολοκληρωμένη προσέγγιση της ανταγωνιστικότητας** στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας και μεταξύ των συνθέσεων του Συμβουλίου. Η συγκέντρωση διαφορετικών απόψεων σε βασικά θέματα μέσα από τη διεξαγωγή κοινών συνεδριάσεων διαφορετικών ομάδων εργασίας μπορεί να αποδειχθεί αποτελεσματική μέθοδος για τη διαμόρφωση κοινής αντίληψης μεταξύ διαφόρων τομέων εμπειρογνομosύνης.
- Επιβάλλεται επίσης να ενισχυθεί η διακυβέρνηση ευρύτερων πολιτικών διαδικασιών που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα, όπως η **ψηφιακή ενιαία αγορά** και η **στρατηγική για την ενιαία αγορά**. Το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας πρέπει να αναλάβει ενεργό ρόλο και να προβαίνει τακτικά σε απολογισμό της προόδου που επιτυγχάνεται σε αυτούς τους τομείς εργασίας.
- Υπάρχει έντονη επιθυμία για λεπτομερέστερη ενημέρωση σχετικά με **το χρονοδιάγραμμα και το περιεχόμενο συγκεκριμένων δράσεων που σχεδιάζει η Επιτροπή** για την εμβάθυνση της ενσωμάτωσης της ανταγωνιστικότητας, επίσης όσον αφορά την **ψηφιοποίηση της ενωσιακής βιομηχανίας**.
- Η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει τη συνέχιση ή την ανάπτυξη, όπου απαιτείται, **ειδικών πολιτικών και σχεδίων δράσης** σε ορισμένους τομείς και σε ορισμένες αλυσίδες αξίας, συμπληρωματικά προς τα οριζόντια μέτρα.
- Το Συμβούλιο πρέπει επίσης να συνεχίσει να παρακολουθεί την **εφαρμογή των συμπερασμάτων του Συμβουλίου** σε τακτική βάση. Υπό τη λετονική Προεδρία πραγματοποιήθηκε εκτεταμένο έργο απολογισμού, το οποίο θα μπορούσε να επαναληφθεί εντός του 2016.

Η λουξεμβουργιανή Προεδρία καλεί τις μελλοντικές Προεδρίες και την Επιτροπή να αξιοποιήσουν τα πορίσματα της παρούσας έκθεσης και να εξετάσουν το ενδεχόμενο επακολούθησής τους.